

EGY ÉVES AZ ÁLTALÁNOS ADATVÉDELMI RENDELET (GDPR)

- **GDPR: General Data Protection Regulation - Általános Adatvédelmi Rendelet, az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról.**
- **Személyes adat: azonosított vagy azonosítható természetes személyre vonatkozó bármely információ.**
- **Azonosítható természetes személy: aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható.**
- **Adatkezelés: a személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége.**
- **Adatfeldolgozó: az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely az adatkezelő nevében személyes adatokat kezel.**

2018. május 25-én lépett hatályba az Európai Unió általános adatvédelmi rendelete (General Data Protection Regulation, rövidítve: GDPR), ezzel egységessé vált az adatvédelmi szabályozás az Európai Unión belül.

Az Európai Unió adatvédelmi reformja

Az Európai Bizottság 2012-ben terjesztette elő az [adatvédelmi reformot](#) tartalmazó javaslatcsomagját, amelynek szükségességét az információs technológia fejlődésével, a globalizáció hatásaival és az elektronikus adatkezelés- és feldolgozás során fellépő új adatvédelmi kihívásokkal indokolt.

Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-én fogadta el az **uniós adatvédelmi csomagot**, amely két fő elemből áll:

- az adatvédelem általános keretét meghatározó és a 95/46/EK irányelvet hatályon kívül helyező [2016/679/EU rendeletből](#) (továbbiakban: **GDPR**);
- a bűnüldözési célból kezelt személyes adatok védelmére vonatkozó [2016/680/EU irányelvből](#) (továbbiakban: **bűnügyi irányelv**).

A reform célja a 95/46/EK adatvédelmi irányelvben, valamint a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló 2008/977/IB tanácsi kerethatározatban korábban rögzített szabályok korszerűsítése és európai egységesítése volt.

Míg a GDPR 2018. május 25-től az Európai Unió összes tagállamában közvetlenül alkalmazandó lett, addig a bűnügyi irányelv tekintetében 2018. május 6-ig kellett a tagállami jogharmonizációt véghez vinni.

Az új általános adatvédelmi rendelet jelentős mértékben átalakította a személyes adatok kezelésére vonatkozó szabályozást és kiterjedt minden olyan hatóságra, szervezetre, gazdasági társaságra, amely az EU-ban tartózkodók személyes adatait kezeli vagy feldolgozza. A rendeletben foglaltakat **2018. május 25-től kell alkalmazni.**

1. ábra: Hatályba lépés

Forrás: Infoszolg

A GDPR ALAPJAI

A **rendelet** a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelmére és a személyes adatok szabad áramlására vonatkozó szabályokat állapít meg, így különösen **a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat védi.**

A GDPR hatályba lépésével a természetes személyek személyes adataikkal kapcsolatban a korábbinál jóval kiterjedtebb ellenőrzési és rendelkezési jogot kaptak, jóval erősebb jogosultságaik lettek, míg a szervezeteknek és vállalatoknak átláthatóbban és szabályozottabb módon kell az adatkezelést és feldolgozást végezniük.

2. ábra: A polgárokat érintő legfontosabb rendelkezések

Forrás: Infoszolj/ piktogram: flaticon.com

Mindezek határozottabb hatósági keretben, bizonyos új intézmények bevezetésével történnek (pl. [Európai Adatvédelmi Testület](#)). A rendelet jelentősen bővítette a személyes adatok körét, megerősítette a személyes adatok törlésének jogát, létrehozta az adatvédelmi felelős intézményét. Gyakorlatilag **mind az adatkezelők, mind az adatfeldolgozók számára jelentős változásokat hozott.** A rendelet szabályait kell alkalmaznia minden az EU-ban tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelőnek vagy adatfeldolgozónak.

A GDPR súlyos szankciókat is megállapít, előírásainak megszegése esetén akár a 20 millió euró közigazgatási bírság is kiszabható, vállalatok esetében az előző pénzügyi év teljes

éves világszerte forgalmának legfeljebb 4 százalékát kitevő összeggel sújtható.

Az Európai Bizottság 2022. május 6-ig és minden azt követő negyedik évben jelentést terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé a rendelet értékeléséről és felülvizsgálatáról.

3. ábra: A vállalkozásokat érintő legfontosabb rendelkezések

Forrás: Infoszolj/ piktogram: flaticon.com

Az adatvédelemmel foglalkozó [Fellowes cég](#) a hatályba lépés után felmérést végzett a hazai kkv szektor adatvédelmi attitűdjéről. [Az eredmények azt mutatták](#), hogy a vállalatok 70 százaléka tudta, hogy miként érinti cégét az új adatvédelmi rendelet, 24 százaléka úgy gondolta, hogy nem érinti saját tevékenységét, 6 százalék pedig még egyáltalán nem értesült a GDPR-ról. [A T-Systems Magyarország 2018. júliusi felmérése szerint](#) a kkv-k közül csak minden második döntéshozó hallott a GDPR-ról, a 20 dolgozó feletti cégek vezetői közül pedig minden ötödiknek ismeretlen volt a rendelet tartalma.

A MAGYAR JOGHARMONIZÁCIÓ

A GDPR hatályba lépésig az adatvédelem szabályozása a 95/46/EK irányelv keretei között valósult meg, amelyet a magyar jogrendben a

[2011. évi CXII. törvény](#) az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (továbbiakban: Info tv.) tartalmazott.

Mivel az új szabályozás rendeleti szintű, a GDPR rendelkezési elsőbbséget élveznek a tagállami szabályokkal szemben. Valamennyi tagállam területén ugyanazok a szabályok alkalmazandóak, bár a rendelet esetenként lehetőséget ad az egyedi nemzeti szabályozás előtt, (ld. gyermek hozzájárulása, GDPR 8. cikk).

A magyarországi jogharmonizáció keretében a jogalkotónak **hatályon kívül helyezési és új jogalkotási kötelezettsége is keletkezett, elsősorban az Info törvény, de más ágazati normák tekintetében is.** Ezért 2017 augusztusában az Igazságügyi Minisztérium közigazgatási és társadalmi egyeztetésre bocsátotta a 2011. évi CXII. tv. jogharmonizációs célú módosításáról szóló kormány-előterjesztést.

Az Info tv. jogharmonizációs célú módosítására 2018 júniusában ([2018. évi XIII. tv.](#)) és júliusában ([2018. évi XXXVIII. tv.](#)) került sor. A júniusi módosítás a végrehajtáshoz elengedhetetlen rendelkezéseket rögzített, és adatvédelmi felügyelő hatóságként a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságot (NAIH) jelölte ki. Az átfogóbb júliusi módosításnak négy alapvető célja volt:

- az irányelv integrálása a magyar jogba;
- a rendeletben meghatározott jogintézmények alkalmazásához szükséges eljárási szabályok biztosítása;
- az uniós jog hatálya alá nem tartozó adatkezelési jogviszonyok tekintetében biztosítani a magyar joghatóság alá tartozó adatkezelési jogviszonyok teljes körének hézagmentes szabályozottságát;
- az érintett halálát követően a személyes adatokkal összefüggő egyes jogosultságok érvényesítési rendjének meghatározása.

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI JOG

A GDPR alapelveként rögzíti, hogy **a természetes személyek személyes adataik kezelésével összefüggő védelme alapvető jog.**

Az [Európai Unió Alapjogi Chartája](#) a nemzetközi emberi jogi dokumentumok között elsőként rögzítette a személyes adatok védelméhez való jogot, amely ezzel a nemzetközi jogban is az önálló, nevesített alapvető jogok közé emelkedett. A 8. cikk szerint:

- (1) *Mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez.*
- (2) *Az ilyen adatokat csak tisztességesen és jóhiszeműen, meghatározott célokra, az érintett személy hozzájárulása alapján vagy valamilyen más, a törvényben rögzített jogos okból lehet kezelni. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy a róla gyűjtött adatokat megismerje, és joga van azokat kijavíttatni.*
- (3) *E szabályok tiszteletben tartását független hatóságnak kell ellenőriznie.*

Továbbá [Az Európai Unió működéséről szóló szerződés \(EUMSZ\)](#) 16. cikkének (1) bekezdése is kimondja, hogy "mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez".

Az 1990-es években már számos tagállam rendelkezett nemzeti adatvédelmi törvénnyel, de az EU közös adatvédelmi jogrendre törekedett, ennek első lépése az [1995-ös adatvédelmi irányelv](#) bevezetése volt, amelyet 2018-ban a GDPR helyezett hatályon kívül.

Az európai és a nemzeti szabályozásokra a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Tanácsa által elfogadott, [a magánélet védelméről és a személyes adatok határokon átívelő áramlásáról szóló irányelvek](#) is hatottak, melyek már 1980-ban életbe léptek.

Hasonlóképpen mérföldkő volt az [Európa Tanács 108. egyezménye](#), amely az első olyan nemzetközi, jogilag kötelező erejű eszköz volt, amely kifejezetten az adatvédelemmel foglalkozott.

A szerződéseken és irányelveken túl, az Európai Unió adatvédelmi rendszere az [Emberi Jogok Európai Bírósága \(EJEB\)](#) és az [Európai Unió Bírósága \(EUB\)](#) ítélkezési gyakorlatán is alapszik.

A GDPR A GYAKORLATBAN

2018 tavaszán a [The New York Times](#) című amerikai és a [The Guardian](#) című brit napilap által közölt feltáró riport szerint a brit-amerikai Cambridge Analytica elemző intézet több tíz millió **Facebook**-felhasználó személyes adatait használhatta engedély nélkül a 2016-os amerikai elnökválasztási, és a nagy-britanniai Brexit-kampányban. Az európai polgárok nagyszámú érintettsége miatt az [Európai Parlament kiemelten foglalkozott az ügygel](#). A botrány kapcsán nemzetközi reflektorfénybe került a GDPR, a rendelet előnyei valamint az esetleges szélesebb körű alkalmazásának lehetősége. Mark Zuckerberg, a Facebook vezérigazgatója [2018. május 22-i európai parlamenti meghallgatásán](#) ígéretet tett az EP-képviselőknek arra, hogy az amerikai székhelyű cég az európaiakon kívül az összes felhasználójára globálisan is bevezeti a GDPR-t.

2018 szeptemberében a Facebook [újabb adatbiztonsági incidenst jelzett](#), majd októberben az ír adatvédelmi hatóság [vizsgálatot indított a Twitter ellen is](#).

[A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság 2018. évi beszámolója szerint](#) a GDPR hatályba lépésétől a 2018-as év végéig 244 incidens-bejelentés érkezett a hatósághoz.

[Péterfalvi Attila a NAIH elnöke](#) 2018-ban [felhívta a figyelmet arra](#), hogy az adatvédelemnek és az adatbiztonságnak kiemelkedő szerepe lesz a **2019-es Európai Parlamenti választások** során is, ahol biztosítani kell a kampány és a választási eljárás tisztaságát, amely nemzeti kompetenciába tartozik (*"nincs adatvédelem adatbiztonság nélkül."*) Az Európai Parlament és a Tanács a 2019. március 25-i rendeletében szabályozta ezt ([2019/493 rendelet a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályoknak az európai parlamenti választásokkal összefüggésben történő megsértésével kapcsolatos ellenőrzési eljárás tekintetében.](#))

Az Országgyűlés 2019. áprilisában hajtott végre átfogó módosításokat az ágazati törvények tekintetében (ld. [2019. évi XXXVI. törvény az Európai Unió adatvédelmi reformjának végrehajtása érdekében szükséges törvénymódosításokról.](#))

Források:

- [2011. évi CXII. törvény](#) az információs ön-rendelkezési jogról és az információszabadságról
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/679 rendelete \(2016. április 27.\)](#) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)
- [Európai adatvédelmi jogi kézikönyv](#) – Luxembourg, Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, Európa Tanács, Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2014.
- Az Európai Adatvédelmi Testület honlapja – https://edpb.europa.eu/about-edpb/about-edpb_hu
- Majtényi László: Az információs jogok – In: Halmai Gábor és Tóth Gábor Attila (szerk.): Emberi jogok. Budapest, Osiris, 2003. 577-635. o.
- Milt, Kristiina: A személyes adatok védelme – [Az Európai Unió ismertetése, 2018.](#)
- Környei Máttyás: Felkészülési útmutató az EU Adatvédelmi Rendeletnek való megfeleléshez – [Arsboni, 2017.](#)
- Péterfalvi Attila - Révész Balázs - Buzás Péter (szerk.): Magyarázat a GDPR-ról – Budapest, Wolters Kluwer, 2018.
- Jóri András (szerk.): A GDPR magyarázata – Budapest, HVG-ORAC, 2018.
- Horogszegi Erika: Az új EU-s adatvédelmi rendelet alkalmazásának tapasztalatai. Interjú Péterfalvi Attilával – [Rádió Orient, 2018. szeptember 27.](#)

Készítette: dr. Draskovich Edina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486